

HAJA-ASUTUKSEN JÄTEVESINEUVONNAN JÄRJESTÄMINEN VUONNA 2015

Marttojen haja-asutusalueiden jätevesineuvonta Etelä-Karjalassa
vuonna 2015

1.1. - 31.12.2015

LOPPURAPORTTI

Etelä-Karjalan Martat ry

HAJA-ASUTUKSEN JÄTEVESINEUVONNAN JÄRJESTÄMINEN VUONNA 2015

Marttojen haja-asutusalueiden jätevesineuvonta Etelä-Karjalassa 2015

1. Kuvaus Etelä-Karjalan Marttojen toiminnasta	3
2. Yleistä hankkeesta	3
2.1 Hankkeen taustaa	3
2.2 Hankkeen rahoitus	4
2.3 Hankkeen kulut	4
2.4 Hankkeen suunnittelu ja hallinnointi	5
2.5 Yhteistyö kuntien kanssa	6
2.6 Muut yhteistyötahot	6
3. Hankkeen jätevesineuvojat ja muut työntekijät	7
3.1 Toimialueet, tehtävät ja työajan käyttö	7
3.2 Neuvojien taustat ja koulutus	7
4. Tiedotus ja markkinointi	8
5. Yleisneuvonta	8
5.1 Neuvonnalliset ympäristötilaisuudet	8
5.2 Neuvontatapahtumat	10
5.3 Puhelin – ja sähköpostineuvonta	11
5.4 Muu info	
6. Palaute	11
7. Tuloksellisuus	12
7.1 Yhteenveto hankkeen tuloksellisuudesta	12
8. Arvio hankkeen onnistumisesta	12

Marttojen haja-asutusalueiden jätevesineuvonta Etelä-Karjalassa 2015

1. Kuvaus Etelä-Karjalan Marttojen toiminnasta

Etelä-Karjalan Martat on yksi Marttaliiton 16 alueellisesti toimivista piireistä. Piirin jäsenmäärä on noin 3800 henkilöä, jotka toimivat 125 marttayhdistyksessä tai toimintaryhmässä Etelä-Karjalan jokaisessa kunnassa.

Martoissa on arjen mahdollisuus –teemakaudella 2014-2016 tuetaan arjesta selviytymistä, ehkäistään syrjäytymistä sekä kehitetään uusia toimintatapoja syrjäytymiskiirteen katkaisemiseksi. Neuvonnassa korostetaan vastuullisuutta, kohtuullisuutta ja kestävästä kehitystä. Marttoja opastetaan ottamaan ympäristökysymykset esille oman toimintansa ja tapahtumien järjestämisessä sekä toimimaan ympäristöasioiden aktiivisena yhteiskunnallisena vaikuttajana.

Kotitalousneuvonnan yhteisenä kärkenä on vuosina 2015-2016 Vesi jättää jäljen. Aihe liittyy kestäväan kehityksen edistämiseen. Tavoitteena on veden kulutuksen hillitseminen, omien kulutustottumusten pohtiminen, ekologisen elämäntavan edistäminen ja veden terveysvaikutusten ymmärtäminen.

2. Yleistä hankkeesta

2.1 Hankkeen taustaa

Piiri on saanut ympäristöministeriön avustusta vuosina 2011-2014 haja-asutusalueiden jätevesineuvontaan Etelä-Karjalassa. Vuonna 2014 järjestettiin yksi ympäristöilta Etelä-Savossa Suomenniemellä. Hanketta on toteutettu yhteistyössä muiden alueen hanketoimijoiden kanssa.

Neuvonta on ollut puolueetonta, informatiivista ja ohjaavaa yleisneuvontaa erilaisissa tilaisuuksissa sekä yksittäisille asiakkaille neuvontapisteissä, puhelimitse tai sähköpostitse. Asetuksen siirtymäajan muututtua 15.3.2018 ja vuoden 2015 avustuspäätösten varmistuttua, päätettiin keskittää yleisneuvontaa jo valmiina oleviin tapahtumiin eri puolille maakuntaa.

Hanketta toteutettiin kiinteässä yhteistyössä Saimaan vesiensuojeluyhdistys ry:n jätevesineuvontahankkeen kanssa Lappeenrannan, Lemin, Savitaipaleen ja Taipalsaaren alueella, Suomen Kylätoiminta ry:n hankkeen kanssa Imatran, Ruokolahden, Rautjärven ja Parikkalan alueella sekä Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy:n kanssa. Hanketta toteutettiin myös muiden jätevesineuvontaa tekevien hanketoimijoiden, seudullisten ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaisten kanssa sekä koko marttajärjestön kanssa.

2.2 Hankkeen rahoitus

Hankkeen kustannusarvio:

	Euroa
Palkkauskulut ja palkkiot	6 900,00
Ostopalvelut	200,00
Vuokrat	400,00
Matkakulut	650,00
Muut kustannukset	1 750,00
Yleiskustannukset	500,00
Kustannukset yhteensä	10 400,00

Rahoitus jakautuu seuraavasti:

	Euroa
Haettava, julkinen rahoitus	9 500,00
Oma rahoitus	300,00
Muu rahoitus, Etelä-Karjalan jätehuolto Oy	600,00
Kokonaisrahoitus	10 400,00

Kaakkois-Suomen ELY-keskus myönsi 8.5.2015 avustusta Etelä-Karjalan Martat ry:n hankkeena toteutettavaan haja-asutusalueiden jätevesineuvontaan 9 500 euroa. Omaa ja muuta rahoitusta käytettiin mm. Käymäläseura Huussi ry:n Kuivakäymälä-toimiva ratkaisu seminaarin kuluihin 19.8.2015.

Avustuspäätöksessä todettiin hankkeen alkavan 1.1.2015 ja päättyvän 31.12.2015. Hankkeessa kehitettiin ja toteutettiin hakemuksen mukaisesti haja-asutuksen jätevesihuollon yleisneuvontaa Etelä-Karjalan kunnissa.

2.3 Hankkeen tuotot ja kulut

Tuloerittelylomake 1.1.-31.12.2015

	Euroa
Oma rahoitus	300,00
Muu rahoitus	600,00
Yhteensä	900,00

Kuluerittelylomake 1.1.-31.12.2015

	Euroa
Palkkauskulut ja palkkiot	8272,29
Ostopalvelut	
Vuokrat	101,00
Matkakulut, sis. päivärahat ja ateriakorv.	727,29
Muut kustannukset, sis. kurssitarvikeostot, posti ja puhelin, tstoparv. kokous ja neuvottelukulut, tiedotus ja markk.	1029,21
Yleiskustannukset, sis. toimipisteen vuokrat, siivous	666,20
	10795,99

2.4 Hankkeen suunnittelu ja hallinnointi

Hankkeen hallinnoinnista vastasi Etelä-Karjalan Martat ry:n toiminnanjohtaja Tuija Valjakka. Käytännön neuvonnasta vastasi erikoisneuvoja/jätevesineuvoja Eija Europaeus.

8.5.2015 avustuspäätöksen varmistuttua käynnistyi neuvontatyö. Suunnitellut 20 neuvonnallista ympäristötilaisuutta ja tapahtumaa toteutui.

Hankkeelle ei perustettu erillistä ohjausryhmää vaan ohjausryhmä oli yhteinen Saimaan vesiensuojeluyhdistys ry:n neuvontahankkeen (toimialue Etelä-Karjalan eteläosa, Lappeenrannan seudun ympäristötoimeen kuuluvat kunnat) sekä Suomen Kylätoiminta ry:n hankkeen kanssa (toimialue Etelä-Karjalan pohjoisosa, Imatran seudun ympäristötoimeen kuuluvat kunnat).

Etelä-Karjalan alueen jätevesineuvontahankkeiden ohjausryhmän kutsutut jäsenet:

Juha Skippari/Esa Houni, Kaakkois-Suomen ELY-keskus
 Tuomas Perheentupa, Suomen Kylätoiminta ry
 Kirsi Mäensivu, Suomen Kylätoiminta ry
 Pena Saukkonen, Saimaan vesiensuojeluyhdistys ry
 Niina Tiainen, Saimaan vesiensuojeluyhdistys ry
 Maija Massinen, Saimaan vesiensuojeluyhdistys ry
 Ilkka Räsänen, Lappeenrannan seudun ympäristötoimi
 Eeva-Leena Neuvonen, Lappeenrannan seudun ympäristötoimi
 Raija Aura, Lappeenrannan seudun ympäristötoimi
 Merja Kaksonen, Imatran seudun ympäristötoimi
 Tuija Valjakka, Etelä-Karjalan Martat ry
 Eija Europaeus, Etelä-Karjalan Martat ry

Työryhmän puheenjohtajana oli Tuomas Perheentupa ja sihteereinä toimivat hankkeiden jätevesineuvojat vuorotellen.

Ohjausryhmä kokoontui kolme kertaa.

Ohjausryhmien jäsenten kesken yhteistyö oli luontevaa ja tuloksellista. Tapahtumiin ja tilaisuuksiin osallistuttiin mahdollisuuksien mukaan yhdessä.

2.5 Yhteistyö kuntien kanssa

Yhteistyö oli sujuvaa asiantuntijatukea. Tarvittaessa saatiin aineistotukea tms. Neuvontatapahtumissa oli jaettavina mm. kuntakohtaiset jätevesijärjestelmän uusimisen etenemisohjeet yhteystietoineen. Simpeleen iltatorilla 6.7. oli mukana myös Imatran seudun ympäristötoimi ja Etelä-Karjalan jätehuolto.

2.6 Muut yhteistyötahot

Tapahtumissa ja neuvontapisteissä oli asiantuntijakumppaneina muita alueen hanketoimijoita. JÄSSI –hankkeista Saimaan vesiensuojeluyhdistyksestä Maija Massinen, Simo Räsänen ja Riikka Tuuliainen, Suomen Kylätoiminnasta Kirsi Mäkinen. Asiantuntijoiden kanssa tehtiin myös markkinointiyhteistyötä.

Etelä-Karjalan jätehuolto Oy:n kanssa tehtiin kompostointi- ja lajitteluneuvonnan yhteistyötä, joka nivoutui luontevasti jätevesineuvontaan. Etelä-Karjalan Martat on mukana Etelä-Karjalan ympäristökasvattajien työryhmässä. Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta on ollut lainassa pienoiskoossa oleva, linnunpöntön kokoinen huussi. Se edelleen pysäyttää eri-ikäisiä asiakkaita ja havainnollistaa kuivakäymälän hoitoon liittyvissä kysymyksissä.

Neuvontaa Imatran pääkirjaston ala-aulassa.

3. Hankkeen jätevesineuvojat ja muut työntekijät

3.1 Neuvojen taustat ja koulutus

Hankkeen neuvontatyöstä vastasi Etelä-Karjalan Martat ry:n erikoisneuvoja Eija Europaeus, jonka vastuulla oli ympäristö- ja jätevesiasiat. Koulutuksena on kotitalousteknikko ja puutarhuri. Vahvuutena oli vankka neuvontatyökokemus, tutut ja laajat yhteistyöverkostot sekä kontaktit alueilla. Neuvoja osallistui SYKE:n koulutuspäivään 6.5.2015 ja Käymäläseura Huussi ry:n Kuivakäymälä-toimiva ratkaisu seminaariin 19.8.2015.

Toiminnanjohtajalla oli hankkeesta hallinnollinen vastuu, lisäksi hän tiedotti hankkeesta eri tapahtumissa ja välitti aineistoa useissa tilaisuuksissa. Toimistos sihteeri vastasi hankkeen laskutuksista, laskun maksuista ja kirjanpidosta. Hankkeen kirjanpidosta vastasi Visma Services Oy.

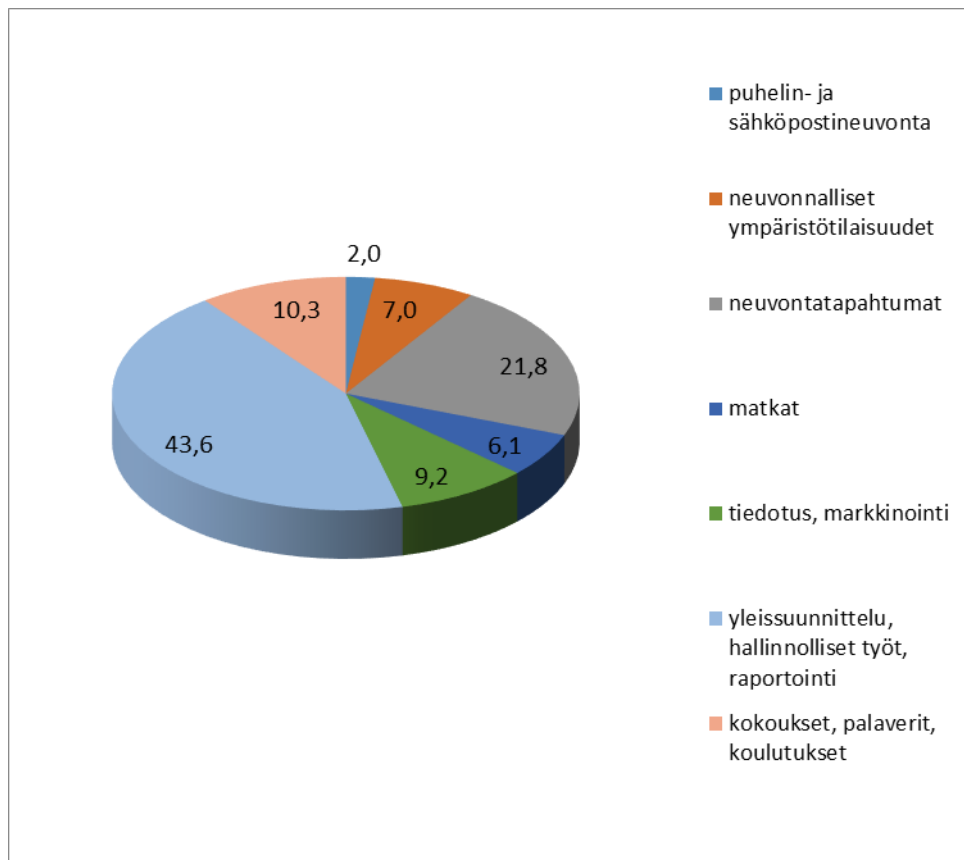
3.2 Toimialueet, tehtävät ja työajan käyttö

Etelä-Karjalan marttojen toimialueena on koko Etelä-Karjala, mukaan lukien entinen Suomenniemen kunta Etelä-Savon maakunnassa.

Neuvojan tehtäviin kuului ympäristötapahtumien ja -tilaisuuksien suunnittelu, markkinointi, tiedottaminen, yhteistyöpalaverit ja hallinnointia.

Kokonaisuudessaan työaikaa hankkeeseen käytettiin yhteensä n. 2 htkk.

Jätevesineuvojan työajan jakautuminen % 1.1.-31.12.2015.

4. Tiedotus ja markkinointi

Vuoden alussa yhdistyksiä tiedotettiin hankerahoituksen toteutuessa neuvonnallisista ympäristötapahtumista. Hankeneuvonnan käynnistymisestä tiedotettiin yhteisellä lehdistötiedotteella 15.5.2015, valtakunnallisen jätevesiviikon kynnyksellä. Hankkeesta ja tapahtumista tiedotettiin myös Marttojen nettisivuilla olevalla hankesivustolla. Jätevesiviikolla la 23.5. hanketoimijoilla oli neuvontapiste Kesän kalamarkkinoilla Lappeenrannan satamatorilla.

Tiedotuskanavat:

- ❖ Suorat yhteydenotot Etelä-Karjalan marttayhdistyksiin sähköpostitse tai kirjeitse
- ❖ Marttojen tapahtumat ja koulutukset
- ❖ www.martat.fi/piirit/etela-karjala/marttailu/marttojen-jatevesihanke/
- ❖ Lehdistötiedotteet ja puffit
- ❖ Ilmoitukset paikkakuntien sanomalehdissä
- ❖ Etelä-Karjalan Martat vinkkaa facebook-sivusto

Yhteydenpito eri toimijoiden kesken tapahtui sähköpostitse ja puhelimitse.

Tiedotteiden sisältöä käsiteltiin tiedotusvälineissä mm. otsakkeilla Jatkoaika ja helpotusten odotus pisti jätevesiremontit jumiin, 21.5. Etelä-Saimaa.

Kaikkiaan lehdistönäkyvyyttä oli 17 kertaa, mukaan lukien puffit ja maksetut ilmoitukset.

Lemin iltatorilla 22.7. haastateltiin mm. Jässin neuvojaa Lemin kotiseuturadioon. Juttu kuultiin Lemin kotiseuturadion lauantain 25.7. lähetyksessä ja myös netin välityksellä. Kuulijoilta oli saatu hyvää palautetta.

5. Yleisneuvonta

5.1 Neuvonnalliset ympäristötilaisuudet

Tilaisuuksia markkinoitiin teemalla **Vesi jättää jäljen**. Suunnitellusta 16 tapahtumasta toteutui kuusi, yhteensä tilaisuuksissa oli 154 henkilöä. Tilaisuuksista neljä oli Etelä-Karjalan Kylät ry:n järjestämät kyläavustajien ja yhteyshenkilöiden koulutukset ja kyläpäällikkötapaamiset.

- ❖ 29.9. Kyläavustajien koulutus, Ruokolahti, 6 hlöä
- ❖ 30.9. Kyläavustajien koulutus, Taipalsaari, 7 hlöä
- ❖ 7.10. Kyläpäällikkötapaaminen, Lappeenranta, 10 hlöä
- ❖ 8.10. Kyläpäällikkötapaaminen, Rautjärvi, 19 hlöä
- ❖ 2.11. E-K Martat ry kotiapuhenkilöstön koulutus, Lpr, 9 hlöä
- ❖ 5.11. E-k Martat ry syyskokous, Imatra, 103 hlöä

Vesi jättää jäljen –ympäristötilaisuuksien aiheina olivat vesien suojelun merkitys, arjen valinnat ja jätevesineuvonta.

Erityisesti haja-asutusalueen jätevesistä puhuttaessa on ollut ensiarvoisen tärkeää keskustella myös kotitalouksien vedenkulutuksen vähentämisestä, joka vähentää myös käsiteltäviä jätevesiä.

Aktiivisia keskustelijoita kyläpäällikkötapaamisessa 8.10. Simpeleellä.

Tilaisuuksissa oli jaossa seuraavia aineistoja:

- ❖ Jätevesiopas
- ❖ Haja-asutuksen jätevesiasiat kuntoon askel askeleelta -opas
- ❖ Kesämökin jätevesiopas
- ❖ Kuivakäymälästä kompostiin
- ❖ Selvitys nykyisestä jätevesijärjestelmästä
- ❖ Kuntakohtainen etenemishoje jätevesijärjestelmän uusimiseksi
- ❖ Hankekumppanin esitteitä
- ❖ Muita ajankohtaisia esitteitä

5.2. Neuvontatapahtumat

Kiinteistökohtaista neuvontaa annettiin neuvontapisteissä, seuraavissa 14 tapahtumassa. Tapahtuman järjestäjän arvioima kokonaiskävijämäärä on oikealla reunassa.

❖ 19.5. Taipalsaaren jäteasema, 8 neuvontaa, yhteistyössä Etelä-Karjalan jätehuollon (EKJH) kanssa	115
❖ 23.5. Kesän kalamarkkinat, 14 neuvontaa, yhdessä Jässi-hankkeen kanssa	3000
❖ 2.6. Kuulon ja näön päivä, Parikkala, 4 neuvontaa	100
❖ 16.6. Omaishoitajien kesäpäivä, Imatra, 6 neuvontaa	50
❖ 6.7. Rautjärven Simpeleen iltatori, 9 neuvontaa, yhteistyössä EKJH:n ja Imatran ympäristötoimen kanssa	30
❖ 15.7. Savitaipaleen Sapassi, rantakirppis, 19 neuvontaa, yhdessä Jässin ja EKJH:n kanssa	400
❖ 22.7. Lemin iltatori, 6 neuvontaa, yhdessä Jässin ja EKJH:n kanssa	30
❖ 26.7. Martan –päivä, Lpr, 1 neuvonta, yhdessä Jässin kanssa	10
❖ 6.9. Maaseutumarkkinat, Lpr, 23 neuvontaa, yhdessä Jässin kanssa	5000
❖ 12.9. Kalamarkkinat, Lpr, 15 neuvontaa, yhdessä Jässin kanssa	9000
❖ 20.9. Maaseutumarkkinat, Imatra, 29 neuvontaa, yhdessä Jässin kanssa	4000
❖ 10.10. Ruokolahti markkinat, 8 neuvontaa	400
❖ 15.10. Imatran pääkirjasto, 5 neuvontaa	40
❖ 20.10. Luumäen markkinat, 7 neuvontaa	40

Neuvontatilanteen kesto vaihteli 5-20 min. Yhteensä neljässätoista neuvontapisteessä oli 154 kiinteistöä koskevaa neuvontaa, tapahtumien kokonaiskävijämäärä on ollut n. 23 000. Jässi-hankkeen Kirsi Mäkinen työssään 20.9. Imatran maaseutumarkkinoilla.

Toisinaan voi työympäristö - ja sää olla näinkin ihanteellisia. 15.1. Savitaipaleen Sapassiviikon rantakirppiksellä asiakkaitakin oli mukavasti. Yhteistyökumppani Etelä-Karjalan jätehuollon Toni Pursiainen ja Jässi-hankkeen Simo Räsänen.

5.3 Puhelin- ja sähköpostineuvonta

Marttojen puhelin- ja sähköpostiasiakkaita oli hankkeen aikana neljä. Mielenkiintoisin asiakas tiedusteli kuivakäymälän sijoittamista tulevaan vakituiseen uudisrakennukseen Taipalsaarella.

5.4 Muu info

Etelä-Karjalan Marttakeskuksessa sekä Lappeenrannan satamatorilla on ollut lisäksi asiakkaiden vapaasti saatavilla jätevesineuvonta-aineistoa. Kesämökin jätevesiopas oli suosituin, niitä otti 16 asiakasta mukaansa.

Etelä-Karjalan Martat vinkkaa facebookisivustolla on oltu tapahtumista aktiivisesti esillä.

6. Palaute

Asiakkaiden palaute oli myönteistä. Kuivakäymälän hoidosta oltiin hyvin kiinnostuneita. Neuvonnan asiakkaat odottavat edelleen jätevesiasetuksen mahdollisia muutoksia.

7. Tuloksellisuus

7.1 Yhteenveto hankkeen tuloksellisuudesta

Hankkeen kokonaiskulut 10795,99		
Yleisneuvonta (puhelin, sähköposti+ ympäristötilaisuudet) 4 + 154 =158	kerroin 10	yhteensä 158 kpl
Yksilöllinen neuvonta, neuvontapiste 154	kerroin 40	yhteensä 154 kpl
Vertailuluku = 139,5		

8. Arvio hankkeen onnistumisesta

Avustuspäätösten vahvistuttua keskityttiin neuvontaan maakunnan eri tapahtumissa.

Neuvontatapahtumia (-pisteitä) oli enemmän kuin edellisenä vuonna, kiinteistökohtaista neuvontaa annettiin yhtä paljon, 154.

EKJH:n kanssa tehdyn yhteistyön kautta jätevesineuvonta sai lisänäkyvyyttä. Facebook sivusto oli aktiivisesti mukana neuvonnassa.

Yhteensä tehtiin 312 neuvontaa, neuvonnan kokonaisasiakastavoite oli noin 450. Tavoitteesta jäätin, koska maksuttomalle neuvonnalle ei ollut kysyntää, täten keskityttiin maakunnan valmiisiin tapahtumiin. Vaihteleva ja sateinen sää vaikutti monen tapahtuman asiakasmääriin.

Marttojen valtakunnallisen kotitalousneuvonnan kärki vuosina 2015- 2016 on Vesi jättää jäljen. Jätevesiasiat nostetaan marttajärjestön valtakunnalliseksi kotitalousneuvonnan sisällöksi vuonna 2016. Jätevesineuvonta jatkuu koko marttajärjestössä osana valtakunnallista kotitalousneuvontaa.

Lappeenranta 31.12.2015

Eija Europaeus
erikoisneuvoja/jätevesineuvoja/hankkeen vetäjä